

We zijn begonnen!

*10 oktober 2024 - Het eerste onderdeel
van de tentoonstelling gaat naar de Markt.
Het Schip-van-Katla gaat plank-voor-plank met
een verhuislift van de Geco naar de zolder.*

Jaarverslag 2024

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord

Hoofdstuk 1 - Context

- De oorspronkelijke doelstelling
- Vernieuwing doelstelling
- Toekomstvisie

Hoofdstuk 2 - Vertellen

- Collectie
 - Prehistorie
 - De Romeinen
 - Dorestad
 - David van Bourgondië
 - Mutaties en bijzonderheden
- Tentoonstellingen
- Museumlessen
- Kenniscentrum
- Tijdschriften
- Er op uit

Hoofdstuk 3 - Verbinden

- Activiteiten
- Overleg
- Samenwerking - met het Vikingschip
- Samenwerking - bouwen van het Schip-van-Katla
- Samenwerking - De Kromme Rijn Vertelt
- Nieuwsbrief
- Website en social media

Hoofdstuk 4 - Verdienen

- De bezoekers
- De medewerkers
- De financiën – exploitatie
- De financiën - fondsenwerving

Hoofdstuk 5 – De toekomst

- Tijdelijke locatie
- Voortgang nieuwe locatie
- Leaderproject De Kromme Rijn Vertelt
- Opstarten tentoonstelling

Nawoord

Voorwoord

Dit jaarverslag is het achtste dat handelt over de prestaties van Museum Dorestad vanuit de tijdelijke locatie op basisschool De Horn. Het jaar 2023 eindigde voor Museum Dorestad zeer spannend. Pas op 12 december 2023 besloot de gemeenteraad unaniem dat de VVV de begane grond zou huren en het museum de 2^e verdieping en de zolder. Voor de belle etage (de 1^e verdieping) gaf de raad de opdracht om die kostendekkend te gaan exploiteren.

Het museum kon in 2024 met frisse moed aan de slag om de financiering voor de tentoonstelling rond te krijgen en door te gaan met andere activiteiten en projecten. Ook in 2024 kregen we energie van de positieve reacties op die activiteiten en nieuwe projecten, zoals:

- Het educatieprogramma voor schoolklassen met het Vikingschip.
- Het nieuwe educatieprogramma 'Stad in de middeleeuwen'.
- Het uitkomen van het 'magnum opus' van onze conservator, het boek: *Dorestad Onthuld*.
- De magazines nummer 5 en 6: *De Hollandse Waterlinies en Dorestad*.
- Het opbouwen van het Schip-van-Katla op de zolder van het oude stadhuis.
- Het projecteren van de animatie - die ieders verwachtingen overtrof - vanuit het schip.
- Het succesvol afronden van ons Leaderproject met de magazines, de experience en de games.
- Het oprichten van onze donateur clubs voor de sponsoring: de Clubs-van-16, van 40 en van 100.

Alle vrijwilligers van Museum Dorestad zijn trots op wat in 2024 gepresteerd en tot stand gebracht is. De prestaties zijn niet gering voor een museum dat:

- geen beroepskrachten meer heeft,
- geen locatie waar tentoonstellingen kunnen worden georganiseerd,
- en waar in de afgelopen 10 jaren een bezuiniging van 63% op het budget is geweest.

De opgave voor 2025 is duidelijk. De begroting van de tentoonstelling actueel maken en het resterende deel van de fondsen daarvoor werven. Daarna gaan we samen met onze vrijwilligers en Bureau Podium de tentoonstelling maken. En dan gaat er iets gebeuren waar we soms zelf niet meer in geloofden: ergens in de 2^e helft van 2025 gaat Museum Dorestad weer open voor publiek!

Namens bestuur en de andere vrijwilligers van Museum Dorestad wens ik u veel leesplezier,
Stefan Poelman, voorzitter

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Stefan Poelman', with a horizontal line underneath.

Hoofdstuk 1 – Context

De oorspronkelijke doelstelling

Elk historisch museum heeft een eigen collectie. Die collectie is gebaseerd op de geschiedenis van de plaats, de vondsten die gedaan zijn en de doelstellingen die door het museumbestuur geformuleerd zijn. De doelstelling van stichting Kantonnaal en Stedelijk Museum Wijk bij Duurstede luidt:

“De exploitatie van het museum te Wijk bij Duurstede, het beheer en de uitbreiding van de collectie van dit museum en het ontwikkelen van activiteiten en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.”

Vernieuwing van de doelstelling in 2011

In 2011 is de doelstelling van het museum bijgesteld, namelijk:

“Bekendheid geven aan en ontsluiten voor een breed publiek van de geschiedenis van de handelsplaats Dorestad in het bijzonder en van de vroege middeleeuwen in het algemeen.”

Wijk bij Duurstede heeft ook andere perioden die aandacht verdienen, maar de speerpunt van het museum is de geschiedenis van Dorestad vanwege de unieke plek die deze ‘wereldhaven van de middeleeuwen’ in de Nederlandse en Europese geschiedenis inneemt.

De nadruk op Dorestad en de ontwikkelingen in de digitale techniek vragen een andere vorm van collectiebeheer en -presentatie dan tot nu toe. Voor de nieuwe locatie is daarom een vernieuwend tentoonstellingsplan gemaakt met op de zolderverdieping de *Dorestad Experience*, een virtuele tocht met een handelsschip – het schip van Katla - dat aankomt in Dorestad.

Toekomstvisie

In de museale en erfgoedwereld is een aantal trends waarneembaar, die op alle musea van toepassing zijn. Zo ook op Museum Dorestad. Het zijn trends die te maken hebben met inhoud, samenwerking en exploitatie. In een Cultuurnota van de Provincie Utrecht werd dit drieluik gepresenteerd onder de noemers *Vertellen, Verbinden en Verdienen*. Museum Dorestad vindt dit bruikbare termen om bij de aanstaande verhuizing naar de nieuwe locatie mee te nemen.

De verhuizing zien wij als een kans die kan leiden tot een vernieuwd Museum Dorestad. Een museum dat aangepast is aan de eisen die publiek en (gemeentelijke) overheid in de 21e eeuw stellen aan een eigentijds museum. ‘Verhuizen’ is een thema op zich geworden door de lange duur van het traject.

Vertellen - De inhoud: van collectiebeheer naar Verhalen vertellen

Museale collecties moeten toegankelijker worden. Veel musea ontwikkelen zich van een locatie waar alleen de collectie tentoongesteld wordt tot een plek waar (geschiedenis)verhalen verteld worden.

Dit alles om nieuwe doelgroepen naar het museum te trekken en het museum ‘spannender’ te maken. In Nederland zijn daar al vele goede voorbeelden van. Daarbij kan (digitale) techniek van grote toegevoegde waarde zijn voor het beheer en het toegankelijk maken van de collectie en het op ‘multimediale wijze’ vertellen van verhalen. Hierbij kan als kanttekening geplaatst worden dat het museum geen ‘amuseum’ moet worden, een plek waar de amusementswaarde bovengeschild is aan het (historische) verhaal. Het doel van het museum is nog steeds dat het publiek er ‘iets van opsteekt’. In dat verband is het Dorestadse Doeboekje een blijvertje, dat steeds meer kinderen in de Kromme Rijnstreek (en daar buiten) kennis laat maken met de geschiedenis van de Limes en van

Dorestad. Onze tijdschriftenreeks *De Kromme Rijn Vertelt* draagt daar ook aan bij. Het succes van de reeks laat zien dat er een grote doelgroep is voor geschiedenis die toegankelijk gebracht wordt. De tijdschriften zijn een voorbeeld van een project dat geschiedenisverhalen vertelt buiten de muren van het museum. In hoofdstuk 2 staat nader beschreven wat het museum in 2024 aan 'vertellen' deed.

Verbinden - samenwerking en promotie: van 'Ieder-voor-zich' naar 'Stadspromotie'

Musea doen aan PR om bezoekers te werven voor de tentoongestelde collectie en voor bijzondere activiteiten. Dat vergt menskracht en geld. Samenwerken met andere organisaties die dezelfde belangen hebben biedt dan mogelijkheden. Zijn die er?

Zeer zeker. Cultuurhistorie en toerisme worden als een sterke combinatie gezien. Wijk bij Duurstede voldoet bij uitstek aan de definitie van 'historische stad' zoals opgenomen in de Nota Belvédère van het toenmalige Ministerie van ELI: 'Een historische stad is een stad waar naar verhouding tot andere steden veel cultuurhistorische waarden in onderlinge samenhang en/of waarden van bijzondere betekenis aanwezig zijn'. Voeg daarbij dat een favoriete recreatiebezigheid 'steden bezoeken' is en het gemeenschappelijk belang van de VVV, het museum, de horecaondernemers, de middenstand en andere publiekstrekkingen is duidelijk. Gemeenten promoten dat gezamenlijk belang tegenwoordig met 'Citymarketing'. Meer bezoekers in het centrum van Wijk bij Duurstede is goed voor iedereen. Samenwerking en gezamenlijke marketing van de UCSP's (Unique Culturalhistorical Selling Points) zijn daarbij noodzakelijke voorwaarden om de schaarse middelen optimaal in te zetten. In hoofdstuk 3 staat beschreven wat het museum afgelopen jaar aan samenwerken en 'verbinden' deed.

Verdiene - De exploitatie: van gesubsidieerde Instelling naar Culturele Onderneming

Museum Dorestad kent twee voornaamste inkomstenbronnen: de inkomsten uit entreebewijzen en overheidssubsidie. De museumwinkel, educatie voor scholen, bijzondere activiteiten, sponsoring en giften leveren daarnaast een bescheiden bijdrage aan de exploitatie.

Het beleid van de overheid is erop gericht dat de culturele sector 'ondernemender' moet worden.

Een groter deel van de exploitatie moet zelf 'inverdiend' worden. Dat stelt hogere eisen aan marketing van de culturele instelling en vraagt creativiteit wat betreft het verzinnen en opzetten van nevenactiviteiten die geld in het laatje brengen. Het museum moet zich daardoor ontwikkelen van een gebouw waar een collectie tentoongesteld wordt naar een gebouw waar naast het tentoonstellen van en verhalen vertellen over de collectie ook andere activiteiten plaatsvinden.

Museum Dorestad is sinds 1 oktober 2017 gesloten. De inkomsten uit entreebewijzen zijn sindsdien 0 euro. De subsidie van de gemeente aan het museum is met ingang van 2019 met € 8100 verlaagd.

In hoofdstuk 4 beschrijven we de bedrijfsvoering. De jaarrekening over 2024 sloot af met een verlies.

Verhuizen - De locatie: van de periferie (via een tijdelijke locatie) naar het centrum

De locatie aan de Muntstraat is in 2017 verkocht. Sinds 1 januari 2018 verblijft het museum, tot de definitieve herhuisvesting aan de Markt, in enkele klaslokalen van basisschool De Horn. De gemeente heeft voor de nieuwe locatie op de Markt de plannen voor de verbouwing aangepast op basis van de gesprekken met de eigenaren van de naastgelegen panden: café-restaurant De Engel en de kerk en versoberd vanwege de gestegen bouwkosten. Ook in 2024 is gewerkt aan het 'centraler' stellen van historie en het museum in de stadspromotie van Wijk bij Duurstede. Dat is zoals aangegeven onder andere gedaan met het 7e Dorestadse Doe boekje en de magazines. In 2024 zijn subsidies voor de tentoonstelling opnieuw aangevraagd en (ten dele) toegekend. Daarnaast is hard gewerkt om lokale sponsoring te verkrijgen. Hoofdstuk 5 gaat dieper op al deze onderwerpen in.

Hoofdstuk 2 - Vertellen

Collectie

Dorestad, kooplieden, handwerkers, schippers, Vikingen ...

Dorestad was een van de belangrijkste handelscentra van Noordwest-Europa. In Museum Dorestad wordt de geschiedenis van de fameuze handelsplaats Dorestad getoond aan de hand van voorwerpen die in Wijk bij Duurstede zijn gevonden. Museum Dorestad laat geschiedenis leven! Naast het tonen van de vondsten uit de prehistorie wil het museum het verhaal van drie belangrijke perioden in de geschiedenis van Wijk bij Duurstede vertellen: de Limes en de Romeinen, de handelsplaats Dorestad en de periode van David van Bourgondië. Gedurende de sluiting van het museum is de collectie in de archiefkluis onder het gemeentehuis opgeslagen. De ROB-vondsten zijn naar het RMO in Leiden.

Prehistorie

Lang voordat de handelsplaats Dorestad tot bloei kwam woonden er al mensen op de hogere stroomruggen van de Horden en de Geer. Op deze plaatsen zijn dan ook allerlei sporen en voorwerpen uit de brons- en ijzertijd teruggevonden

Romeinen

Op de splitsing van de Rijn en de Lek stond een Romeins fort. In de Romeinse periode woonde er in het gebied van Wijk bij Duurstede een inheemse bevolking die contacten had met de naburige militaire bezetting. Voorwerpen uit het dagelijkse leven en militaire objecten ademen een Romeinse sfeer. Voor Museum Dorestad is een belangrijke vondst: de helm van Titus. Titus was een soldaat in het Romeinse leger en kwam uit Zuidoost-Europa. De vondst geeft het internationale karakter en de uitgestrektheid van het Romeinse Rijk weer. Titus is één van de verhalenvertellers die in de Stadspromotie een rol spelen en die zijn verhaal vertelt in het Pop Up Museum en het Dorestadse Doeboekje. De helm van Titus zal een belangrijke spelen rol in de Limeszaal in het nieuwe museum.

De Rijn in de Romeinse Tijd. Op een van de splitsingen verrees een Romeinse Castellum. Deze kaart is beschikbaar gesteld door de Nederlandse Limes Samenwerking. De kaart wordt onderdeel van de nieuwe tentoonstelling.

Inmiddels is de Romeinse Limes ook in Nederland UNESCO Werelderfgoed. We hopen dat de toekenning van de Werelderfgoed status tot meer belangstelling en bezoek aan musea leidt die aandacht aan de Limes besteden zoals museum Dorestad.

Dorestad

Dorestad was een van de belangrijkste handelsplaatsen van Noordwest-Europa. Goederen uit alle windstreken, uit het Rijnland, het Noordzee- en het Baltische gebied en nog verder, werden hier uitgewisseld. Soms kwam daar klinkende munt aan te pas. Munten die in Dorestad werden geslagen zijn overal in Europa teruggevonden. Politiek en machtsstrijd hebben voortdurend een stempel op Dorestad gedrukt. Zowel de opkomst als de ondergang werd medebepaald door het spel dat Friese legeraanvoerders, Frankische koningen en Deense heersers speelden. De handelsplaats was

betrokken bij Frankisch-Friese oorlogen en was het slachtoffer van gewelddadige acties van Deense warlords. De Vikingen kwamen niet alleen om te plunderen. Als Noormannen koersten ze ook vaak met vreedzame bedoelingen naar Dorestad, om normaal handel te drijven. Ze brachten producten uit het noorden, zoals pelzen en barnsteen. Dat ruilden ze tegen handelsgoederen uit het Frankische Rijk, zoals zwaarden of glazen kralen. Het museum behoort tot de prominente (misschien wel het meest prominente) musea in Nederland waarin het verhaal van de Noormannen/Vikingen wordt verteld.

De fibula van Dorestad. Een topstuk uit de Nederlandse archeologie. In 1969 gevonden in een opgegraven waterput in Wijk bij Duurstede. De Fibula is te zien in het Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden.

David van Bourgondië

De geschiedenis van David van Bourgondië is het meest zichtbaar op Kasteel Duurstede. Op de nieuwe locatie is het helaas niet meer mogelijk om te vertellen over de periode van David van Bourgondië. De daarvoor bedachte ruimten – de kerk en kerktoren - zijn door de bezuinigingen waarmee de verbinding tussen trappenhuis en kerk verviel niet meer bereikbaar (te maken).

Mutaties en bijzonderheden

Wat betreft de collectie zijn er in 2024 geen mutaties.

Tentoonstellingen

Museum Dorestad heeft sinds 2017 geen eigen ruimte voor tentoonstellingen ter beschikking. Het museum maakte daarom (bescheiden) tentoonstellingen 'op locatie'.

Tentoonstelling in de toren van de Grote kerk

Het Pop Up Museum in de toren van de Grote Kerk kan beschouwd worden als een tentoonstelling. Deze tentoonstelling is in 2020 gemaakt. Vanwege het ontbreken van toezicht kon het museum geen voorwerpen uit de collectie tentoonstellen. Op panelen is zeer in het kort de geschiedenis van Dorestad weergegeven evenals die van de Limes en de Bourgondische tijd. Titus, Norse Robert, Katla en Rorik en David van Bourgondië vertellen aanvullend hun verhaal. Eind 2024 is deze tentoonstelling opgeheven. Daarmee was de Pop Up tentoonstelling het langst lopende project uit de stadspromotiecampagne van 2019 en 2020.

Museumlessen (educatie)

Educatie in de vorm van museumlessen is een zeer belangrijke taak van Museum Dorestad. Het museum wil tijdens de sluiting het contact met de scholen vasthouden en biedt de museumlessen aan in de tijdelijke locatie in twee leslokalen bij basisschool De Horn, locatie het Kompas. Het museum gaat ook naar scholen toe om daar museumlessen te geven. Ook kunnen scholen een leskist huren. Daarnaast staan museumdocenten op informatiemarkten. Sinds 7 jaar biedt het museum het Dorestadse Doeboekje aan bij het primair onderwijs in de Kromme Rijnstreek.

De drie museumlessen

Museum Dorestad heeft vaste museumlessen voor de diverse leeftijdsgroepen van de basisschool. Daarvan worden er nu twee op de tijdelijke locatie gegeven (Scherfgoed en de Vikingen). De programma's Scherfgoed en Vikingen zijn in 2021 herzien en er is voor beide programma's een leskist ontwikkeld waardoor het programma op de school zelf uitgevoerd kan worden.

In het najaar van 2023 is in samenwerking met het Landschap Erfgoed Utrecht LEU) en Kunst Centraal gestart met een museumles over de Middeleeuwse Stad voor alle basisscholen in Wijk bij Duurstede. Voor deze les is een historische stadswandeling ontwikkeld. Deze is in 2024 met succes uitgevoerd.

Een deelnemende klas aan de stadsspeurtocht middeleeuwse stad. Ondanks het slechte weer was de speurtocht een succes.

Het Viking totaal pakket

In 2022 is het 'VikingTotaalPakket' ontwikkeld, getest en op de site gezet. Aan de les over de Vikingen is tijdens het vaarseizoen van april tot en met oktober een tocht met het Vikingschip toegevoegd. Hiermee is deze les een stuk spectaculairder geworden. In 2023 hebben de museumdocenten veel aan promotie gedaan met een uitgebreide mailing aan scholen en door deel te nemen aan diverse evenementen in de regio.

Het vervoer van de kinderen van locatie 't Kompas naar de stadshaven vindt plaats met het 'treintje' van de Kresj. Dat blijkt een extra attractie bij deze activiteit. Het pakket kreeg zeer enthousiaste reacties. Bij een aantal scholen is de activiteit een vast onderdeel van het lesprogramma en wordt een bus gehuurd om naar Wijk bij Duurstede te komen. In 2024 hebben vier klassen – drie uit Utrecht en een uit Ede - het Viking totaal pakket geboekt. Er gingen 78 kinderen en 15 begeleiders mee.

Bezoek van scholen en gebruik leskisten

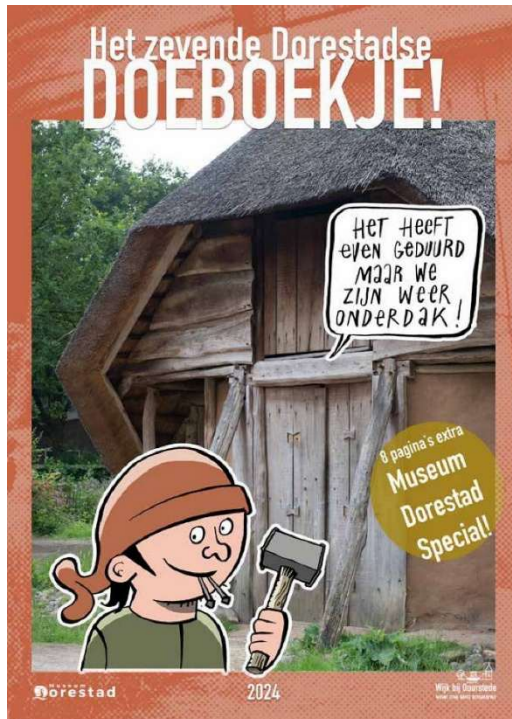
In 2024 hebben 493 kinderen en 71 begeleiders meegedaan aan een museumles. 30 kinderen deden dat op school met het opdrachtenboekje voor de Vikingles. Als nieuwe museumles is samen met

Landschap Erfgoed Utrecht de educatieve wandeling 'Middeleeuwse Stad' gemaakt. Er deden 415 kinderen en 56 begeleiders mee. Totaal hebben vier klassen voor een activiteit afgezegd. Dat waren totaal 95 kinderen en begeleiders.

Moelijk ouders te vinden

De ervaring van de afgelopen jaren leert dat het voor scholen steeds moeilijker wordt om ouders te vinden voor vervoer en begeleiding. Daardoor zijn er in 2023 en 2024 afzeggingen geweest.

Het zevende 'Dorestadse Doeboekje'

Museum Dorestad maakte inmiddels voor de zevende keer een (vakantie) Doeboekje om kinderen (en hun ouders en grootouders) te betrekken bij de geschiedenis van Wijk bij Duurstede en bij het museum. Vrijwilligers van de werkgroep educatie ontwikkelden het Doeboekje samen met tekenaar en fotograaf Marco Magielse van de Afbeelding. Deze keer ging het Doeboekje over de aanstaande verhuizing naar de nieuwe locatie. De doelgroepen van het Doeboekje zijn kinderen uit de midden- en bovenbouw van het primair onderwijs. In ons Dorestadse Doeboekje geven de vijf verhalenvertellers toelichting op de vragen, puzzeltjes, kleurplaten en andere opdrachten in het boekje. Hierdoor komen de kinderen op speelse wijze in contact met de geschiedenis van Wijk bij Duurstede en kunnen ze tot verrassing (!) van hun ouders (en grootouders) de achtergrond vertellen van de vijf verhalenvertellers die in het straatbeeld van Wijk bij Duurstede opduiken.

Verspreiding

De oplage van het Dorestadse Doeboekje is 5000 stuks. Museum Dorestad verspreidt het boekje bij scholen in Bunnik, Odijk, Houten, Werkhoven, Langbroek, Cothen en Wijk bij Duurstede. Dit jaar zijn we weer de rivier overgegaan en is het boekje ook verspreid bij scholen in Buren. Ook komen er verzoeken van scholen verder weg of het boekje opgestuurd kan worden. Het museum geeft hier altijd gehoor aan. Het zevende Doeboekje is gefinancierd door Museum Dorestad, de gemeente Wijk bij Duurstede team Leefomgeving, het RAZU (regionaal Archief Zuid Utrecht), de Wijkse Stichting en Stichting Vrienden van het Witte Kerkje (Kringloopwinkel 't Snuffelhonk in Odijk).

Inmiddels een jaarlijks ritueel. De museumdocenten tellen de Doeboekjes uit voor verspreiding bij de scholen.

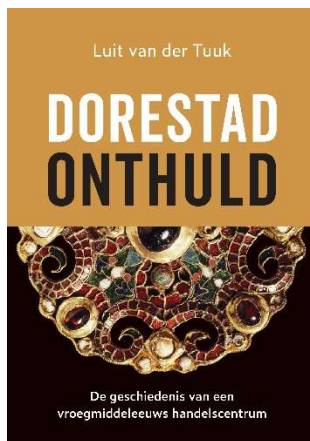
Kenniscentrum

Een van de functies van het museum is de functie van kenniscentrum voor de vroege Middeleeuwen, Dorestad en de Vikingen. Onze (onbezoldigde) conservator Luit van der Tuuk speelt daar een belangrijke rol in met het schrijven van boeken en artikelen, het bijhouden van de website 'Dorestad onthuld' en 'Gjallar' (over de Vikingen). Daarnaast beantwoordt hij vragen die per mail of persoonlijk gesteld worden. De Facebookpagina van zijn blog 'Vikingslanghuis' heeft inmiddels 1300 volgers.

Publicaties - boeken

Onze conservator publiceert regelmatig over Dorestad en andere gerelateerde historische- en/of archeologische wetenswaardigheden. In 2024 is naast een boek over de Saksen zijn 'magnum opus' verschenen, het rijk geïllustreerde boek *Dorestad Onthuld*. Dit boek is op 29 februari 2024 onder grote belangstelling gepresenteerd in theater Calypso. Die avond is ook de nieuwe tentoonstelling gepresenteerd en is de fondsenwerving en crowdfunding in Wijk bij Duurstede gestart.

Alle publicaties van onze conservator zijn te vinden via <http://www.vikingslanghuis.nl/publicaties.html>.

Dorestad onthuld

De geschiedenis van een vroegmiddeleeuws handelscentrum

ISBN 9789401912334

Utrecht 23 april 2024

Uitgeverij Omniboek

Onze conservator schetst in het rijk geïllustreerde boek de geschiedenis van het vroegmiddeleeuwse Dorestad. De handelsplaats Dorestad lag op de splitsing van de Rijn en de Lek, ongeveer bij het huidige Wijk bij Duurstede. Het lag op de grens van het Frankische en het Friese Rijk en was een van de belangrijkste knooppunten van Noordwest-Europa. Luit van der Tuuk beschrijft in 'Dorestad onthuld' op basis van archeologische vondsten en historische bronnen de geschiedenis van deze bloeiende stad en haar bewoners. 'Dorestad onthuld' is het definitieve boek over deze legendarische vroegmiddeleeuwse nederzetting.

De Saksen

Middeleeuwse geschiedenis van de Lage Landen

ISBN 978940191966

Utrecht 30 mei 2024

Uitgeverij Omniboek

De term 'De Saksen' wordt door de geschiedenis heen vrijelijk gebruikt, maar wat – of beter gezegd: wie – we daartoe rekenen verschilt al sinds de oudheid. Niets blijkt zo kneedbaar als deze term in vroegmiddeleeuwse geschriften, die vaak gekleurd zijn door een politieke agenda. Wie waren deze Saksen? Hoe leefden ze? En wat maakte hen zo interessant voor grootheden als Karel de Grote? Van de drie bekendste middeleeuwse bevolkingsgroepen uit het Nederlandse taalgebied – de Franken, de Friezen en de Saksen – is er geen zo raadselachtig als de Saksen. In *De Saksen* gaat Luit van der Tuuk op zoek naar de Saksische collectieve identiteit. Hij legt feit en fabel naast elkaar en ontrafelt zo de geschiedenis van een veelzijdig volk.

Vraagbaak

Via de mail melden zich mensen met een vondst waar ze meer van willen weten. Meldingen komen vooral uit het Kromme Rijngebied en de Betuwe van amateurarcheologen en detectoramateurs. Speciaal als het om objecten gaat waarvan een Scandinavische achtergrond wordt vermoed, weet men onze conservator te vinden. Daarbij is regelmatig contact en overleg met de stadsarcheoloog en het archeologie steunpunt van Landschap Erfgoed Utrecht.

Tijdschriften - De Kromme Rijn Vertelt

Met het project *De Kromme Rijn Vertelt* wil Museum Dorestad nieuwe doelgroepen, waaronder jongeren, aanspreken door mooie, boeiende en spannende verhalen te gaan vertellen over de Kromme Rijnstreek en Dorestad (een wereldhaven in de vroege middeleeuwen) en haar illustere bewoners. Meer kennis over en een grotere naamsbekendheid van de streek, de stad en haar bewoners versterkt de identiteit van het gebied, vergroot de trots van de huidige bewoners en maakt het gebied interessanter voor recreanten. In dit project werkt en werkte Museum Dorestad samen met de Provincie Utrecht, het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, de gemeenten Wijk bij Duurstede, Houten en Bunnik, Afdeling Utrecht van de Nederlandse Archeologievereniging, de Stichting Kersenpromotie en de VVV Kromme Rijnstreek. Het project is mogelijk gemaakt met subsidie van het LEADER programma van de Europese Unie.

Korte projectopzet

In het project worden de verhalen op een drietal manieren verteld:

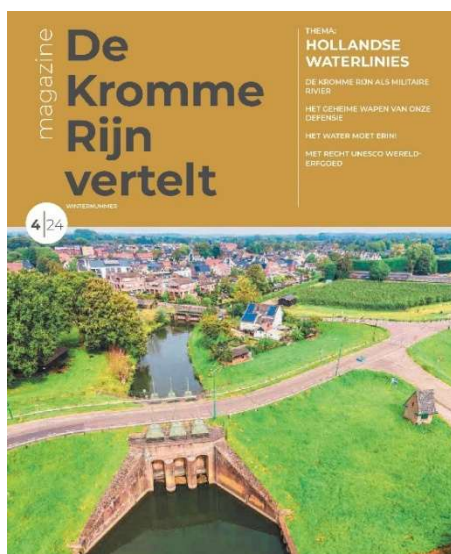
- a) in vier voor de doelgroepen aantrekkelijke tijdschriften (uitvoering door Museum Dorestad),
- b) door een 'Inspiratiepunt' (uitvoering door VVV Kromme Rijnstreek),
- c) met de Dorestad Experience, drie games en het tentoonstellingsonderdeel 'Wil-de-echte-Viking-opstaan'. (uitvoering door Museum Dorestad).

Het projectvoorstel is half juni 2020 ingediend bij het programma LEADER van de Europese Unie.

In oktober 2020 is het project goedgekeurd. Eind 2021 zijn de werkzaamheden voor de magazines en de Dorestad Experience gestart en doorgezet tot in 2024. Het project eindigde op 31 december 2024.

Vijf verhalen over de relatie van mens en rivier

In de tijdschriftenreeks wordt de geschiedenis verteld in van mens en rivier. De verhalen van de Kromme Rijn zijn te bundelen in thema's over hoe de mens de rivier door de eeuwen heen heeft gebruikt: als grens (de Romeinse Limes), als handelsweg (opkomst van de 'wereldhaven' Dorestad), als kans voor ontginning (door de afdamming van de Kromme Rijn in 1122), als inlaatkanaal voor de verdediging (onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie) en als basis voor een rijk landbouwgebied (fruitteelt op de oeverwallen). Binnen het project was ruimte voor vier magazines. Het thema NHW moest noodgedwongen afvallen. In 2022 zijn de eerste twee magazine uitgegeven. In 2023 volgde magazine nummer 3 over de fruitteelt.

Magazine 4 – De Hollandse Waterlinies

In Nederland verdedigen we ons met water.

Het grootste en meest indrukwekkende stelsel is de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Kromme Rijn was het 'kanaal' voor het onder water zetten van de streek als de vijand in aantocht was. Vanwege tekort aan geld viel dit magazine in eerste instantie af. Maar door het succes en de waardering voor het magazine is met steun van de Provincie Utrecht, de Kromme Rijnstreek gemeenten en Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden begin 2024 toch een extra magazine uitgebracht over de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Vanwege de vele verhalen over de NHW is dit magazine 56 pagina's geworden in plaats van de gebruikelijke 48.

Magazine 5 – Dorestad

Om dit magazine waren we de reeks begonnen. Het werd uiteindelijk het vijfde magazine. Het verscheen in december 2024. In dit magazine konden we naast vertellen over Dorestad ook vertellen over de Noormannen en Vikingen (en het verschil daartussen). Dat deden we onder andere in het artikel 'Ga op Viking' met vier pagina's over de Vikinghoogtepunten in Noord-Duitsland, Denemarken, Noorwegen en Zweden. En we konden uitgebreid vertellen over het nieuwe museum. Van Dorestad zijn geen foto's. Wel hadden we de tekeningen uit de animatie in de *Dorestad Experience*. Daarmee konden we het magazine voorzien van illustraties over hoe Dorestad eruit gezien heeft. Dit magazine was ook 56 pagina's. Het had een oplage van 25.000 stuks omdat we het in het nieuwe museum als weggeefexemplaar wilden gebruiken.

Duizend Dorestad magazines naar 'Erf De Bergkamp'

De grootste afnemer van het Dorestad magazine was het vroegmiddeleeuws Erf De Bergkamp in het Schothorstpark in Amersfoort. De boerderij is een reconstructie gebaseerd op opgravingen in Wijk bij Duurstede en is uniek in Nederland. Assistent-conservator Jan van Capelle is re-enactor bij de Bergkamp. De contacten zijn aangehaald en de re-enactors van De Bergkamp zullen aanwezig zijn op de open dag van het gerestaureerde stadhuis op 25 januari 2025.

Doorslaand succes

De magazines blijken zeer gewaardeerd. De oplage van 15.000 of 25.000 stuks werd gedistribueerd met gratis abonnementen via de website van Museum Dorestad en door partijen uit te zetten bij de samenwerkingspartners als de VVV Kromme Rijnstreek, de Kromme Rijnstreekgemeenten, de provincie Utrecht, HDSR, LEU, het Utrechts Archief en bij de Utrechtse Streek en Kasteelmusea en diverse historische verenigingen in de provincie. Uit de analyse van de abonnementen in de adresdatabase bleek dat het magazine niet alleen in de Kromme Rijnstreek gelezen werd. Verre van dat. Er bleken lezers te zijn uit heel Nederland en zelfs 35 lezers uit het buitenland. Na het verschijnen van magazine 5 stond de teller op bijna 3500 abonnees.

Er op uit – Lezingen, een informatiemarkten

Lezingen

In 2024 is Museum Dorestad twee keer uitgenodigd om een lezing te geven. Voor beide lezingen was veel belangstelling en ze waren allebei op een bijzondere locatie.

De eerste lezing was op 28 maart 2024 in de Domtoren voor de stadsgidsen van Utrecht en van Dom Under. Het onderwerp was de Vikingen, Utrecht en Dorestad. Op verzoek is uit de doek gedaan of de Utrechtse bisschoppen onder invloed van de Vikinginvallen naar Deventer zijn gevlucht. Dat was tot teleurstelling van de aanwezigen maar een halve waarheid.

Op woensdag 20 november 2024 is in het Bartholomeus Gasthuis dezelfde lezing gehouden voor de Vereniging Oud Utrecht. In die lezing is naast de Vikingen nog aandacht besteed aan Willem van Abcoude. Willem van Abcoude deed aan goede werken en steunden de ouderenzorg. Dat deed hij in Utrecht met het Bartholomeus gasthuis en in Wijk bij Duurstede met het Ewout en Elisabeth gasthuis. Op beide lezingen is verteld over de komst van het nieuwe museum Dorestad. Beide lezingen zijn gegeven door de vicevoorzitter die daarbij van informatie werd voorzien door de conservator.

Informatiestand op de Vikingmarkt

Op zaterdag 14 en zondag 15 september werd in het hart van Wijk bij Duurstede weer een Vikingmarkt gehouden.

De vroege middeleeuwen waren er te beleven met kramen en reenactors.

Er waren kramen met eten en drinken, sieraden, stoffen en andere artikelen.

Ook waren er demonstraties van ambachten en Vikinggevechten te zien.

Museum Dorestad was aanwezig met een informatiestand. Vanuit de stand werden gratis Doeboekjes uitgedeeld en informatie gegeven over het nieuwe Museum Dorestad.

Hoofdstuk 3 – Verbinden

Het museum hecht aan samenwerking en zet zich daar actief voor in. Die samenwerking is op basis van een (actueel) onderwerp of thema en of actuele ontwikkelingen. Zo zijn er in het verleden en heden samenwerkingen (geweest) met: het Rijksmuseum voor Oudheden (RMO, Leiden), de VVV Kromme Rijnstreek, de Centrummanager, Kasteel, Kerk, Kunstkring, Theater, de stadsarcheoloog, historische verenigingen, het Regionaal Archief Zuid Utrecht, omliggende gemeenten en gemeenten/musea, die op welke manier dan ook een historische band hebben met Museum Dorestad. Ook in 2024 werd samengewerkt: met overleg, met het Dorestadse Doeboekje, met de VVV en via de magazines in het project *De Kromme Rijn Vertelt*.

Samenwerking – stadspromotie en verhalenvertellers

Ondersteunen van de Stadspromotie

De historie van Wijk bij Duurstede/Dorestad is leidend geworden voor de stadspromotie. De historie is als belangrijkste pijler voor de stadspromotie gekozen. Het museum ondersteunt in de ontwikkeling van die stadspromotie. Voor de stadspromotie is als slogan gekozen: ‘Wijk bij Duurstede: Kleine stad, grote geschiedenis’. Begin 2018 is een logo gepresenteerd dat hierop aansluit.

Vijf ‘verhalenvertellers’

Voor de stadspromotie zijn in samenspraak vijf ‘verhalenvertellers’ ontwikkeld die de historie buiten het museum in allerlei uitingen moeten gaan uitdragen. Die verhalenverteller is voor de Romeinse periode Titus, de Romein. Voor de periode van Dorestad zijn dat herbergier Norse Robert, Katla uit Birka en Rorik van Dorestad. Voor de late middeleeuwen is de verteller uiteraard David van Bourgondië. Het museum heeft zelf mede inhoud gegeven aan de Stadspromotie door het Dorestadse Doe boekje op te zetten rondom de verhalenvertellers. De Pop Up tentoonstelling in de toren van de Grote Kerk is ook opgezet rondom de vijf verhalenvertellers. De pop-up tentoonstelling staat er sinds 2020 en is in 2024 stopgezet.

Samenwerking – met het Vikingschip

Ook in 2024 is op twee manieren samengewerkt met de stichting Vikingschip. De museumles over de Vikingen is in het vaarseizoen gecombineerd met een vaartocht met het Vikingschip. De vrijwilligers van het Vikingschip zijn buitengewoon enthousiast over de vaartochten met de kinderen.

Samenwerking – bouwen van het Schip-van-Katla

De voormalige bouwers van het Vikingschip hebben zich vrijwillig ingezet om het schip-van-Katla voor de Dorestad Experience te bouwen. In 2022 hebben de vrijwilligers een jaar lang aan het schip gebouwd in de Vikinghal bij winkelcentrum de Horden. In het eerste kwartaal van 2023 ging het schip uit elkaar en werd het in losse onderdelen in een schuur opgeslagen. De zolder van het oude raadhuis waar het schip opgebouwd moest worden was toen nog niet beschikbaar. Dat was in 2024 wel het geval! Op 10 oktober is het schip plank-voor-plank naar de zolder van het oude raadhuis gegaan. Het was ook goede reclame voor het museum: een hele ochtend spektakel op de Markt. Daarmee ging het leven, ook bij Wijkse ondernemers. De Geco sponsorde bijvoorbeeld de verhuislift. Vlak voor het kerstreeces was het schip klaar.

Het 'schip-op-zolder': de opbouw van het schip-van-Katla op de zolder van het oude raadhuis.

Samenwerking – met Vikingschip Orm

Op dit moment zijn in Nederland maar twee varende Vikingschepen die het origineel redelijk benaderen. Dat zijn het Wijkse Vikingschip en de Orm van Henri Houben uit Zuid-Scharwoude www.vikingorm.nl. In 1975 was Henri Houben met zijn gezin op vakantie in Noorwegen. In het Vikingschipmuseum in Oslo zag hij het Noorse Osebergschip, een Vikingschip uit de 9e eeuw na Christus, dat in 1904 is opgegraven. Zijn passie voor het Osebergschip leidde ertoe dat hij, met hulp

van zijn familie, meer dan 3000 uur werkte aan het bouwen van dit schip, dat nu een belangrijk stukje 'Viking' geschiedenis in Nederland vertegenwoordigt. De Orm heeft twee reizen gemaakt naar zijn "thuiswateren" in Scandinavië. De eerste was in de zomer van 1985, toen er met een 4 koppige bemanning een reis naar Oslo is gemaakt, de plaats waar ook het originele Osebergschip heeft rond gevaren. De tweede reis naar Scandinavische wateren was in de zomer van 1995, toen Henri slechts op sommige stukken vergezeld van zijn vrouw, een reis naar Zweden heeft gemaakt. De Orm heeft ook deelgenomen aan Viking Sail 2000 Newfoundland, de 1000 jarige herdenking van de Viking aankomst in Noord Amerika. Vanwege zijn leeftijd wil Henri Houben de Orm wegschenken. Museum Dorestad heeft zijn netwerk ingezet om een nieuwe kapitein en haven voor de Orm te vinden. Er waren in mei 2024 contacten met een groep in Deventer. Deze groep wil echter zelf een Vikingschip bouwen. De Orm zoekt nog steeds een kapitein, bemanning en een haven.

Samenwerking – met de VVV

Onderdeel van het project *De Kromme Rijn Vertelt* was ook het 'inspiratiepunt' voor de Kromme Rijnstreek op de begane grond van de Markt. Dat inspiratiepunt betrof de nieuwe inrichting van de VVV. Op die begane grond moesten ook drie functies voor het museum komen: de Zaal-voor-Allemaal, een tourniquet met scanner voor de tickets en de Museumkaart en een museumwinkel. In de tweede helft van 2024 is daar samen met de VVV hard aan gewerkt.

Voor het tourniquet en de tickets is gekozen voor Ticketteam. De voorbereidende werkzaamheden voor datakabels en elektra zijn in de laatste fase van de verbouwing aangelegd. De provincie had nog extra budget voor meer aandacht voor de werelderfgoederen Romeinse Limes en Hollandse Waterlinies. Daarmee kon de VVV onder andere tijdlijnen op de muur laten maken waar ook Dorestad onderdeel van is geworden.

Verbinden – onze nieuwsbrief

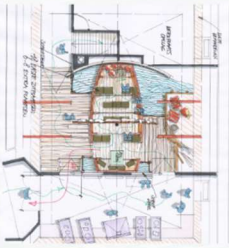
We zoeken niet alleen de verbinding in samenwerkingen met andere organisaties. We zoeken ook verbinding met onze toekomstige bezoekers. De nieuwsbrief is hier een goed middel voor. In 2024 verstuurden we er een tiental. De abonnees blijven zodoende betrokken bij het museum, omdat ze op de hoogte blijven van het laatste nieuws rondom het museum. We nodigen ze uit voor activiteiten die we organiseren en we zetten de nieuwsbrief in voor fundraising. Eind 2024 hadden we meer dan 3000 abonnees op de nieuwsbrief. Het aantal abonnees groeit gestaag door.

Verbinden - website en sociale media

Naast de nieuwsbrief zijn de website en de sociale media kanalen de om verbinding te zoeken met onze doelgroep.

Website

De website is onze online etalage! Via de website vinden bezoekers onze producten en diensten. Van onze gratis magazines tot aan onze museumlessen. In 2024 zijn op de website donatiepagina's aangemaakt voor de diverse projecten in de tentoonstelling. Ook zijn er donateursclubs opgericht waarmee mensen een project konden steunen of een gift konden doen voor de tentoonstelling. Die pagina's en clubs waren succesvol. In de paragraaf fondsenwerving vertellen we er meer over.

Betreed de Club-van-16!
Uw (bedrijfs-)naam op een zitplaats in het schip van Katla

100%

€ 16.000 van € 16.000

[Bekijk sponsorproject](#)

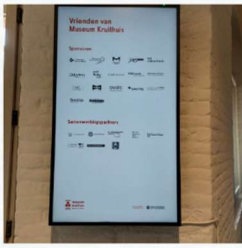

Betreed de Club-van-40!
Uw bedrijfsnaam en logo op het sponsorbord voor bedrijven

20%

€ 2.000 van € 10.000

[Bekijk sponsorproject](#)

Betreed de Club-van-100!
Uw naam op het sponsorbord voor particulieren

24%

€ 2.400 van € 10.000

[Bekijk sponsorproject](#)

Erkend goed doel

Alle giften aan Museum Dorestad – voor de experience, de tentoonstelling of de games – zijn aftrekbaar van de (inkomsten)belasting, want Museum Dorestad is een officieel erkend en geregistreerd goed doel. Voor bedrijven is belastingaftrek voor giften aan culturele instellingen alleen in 2024 nog mogelijk.

[Lees meer](#)

Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland.

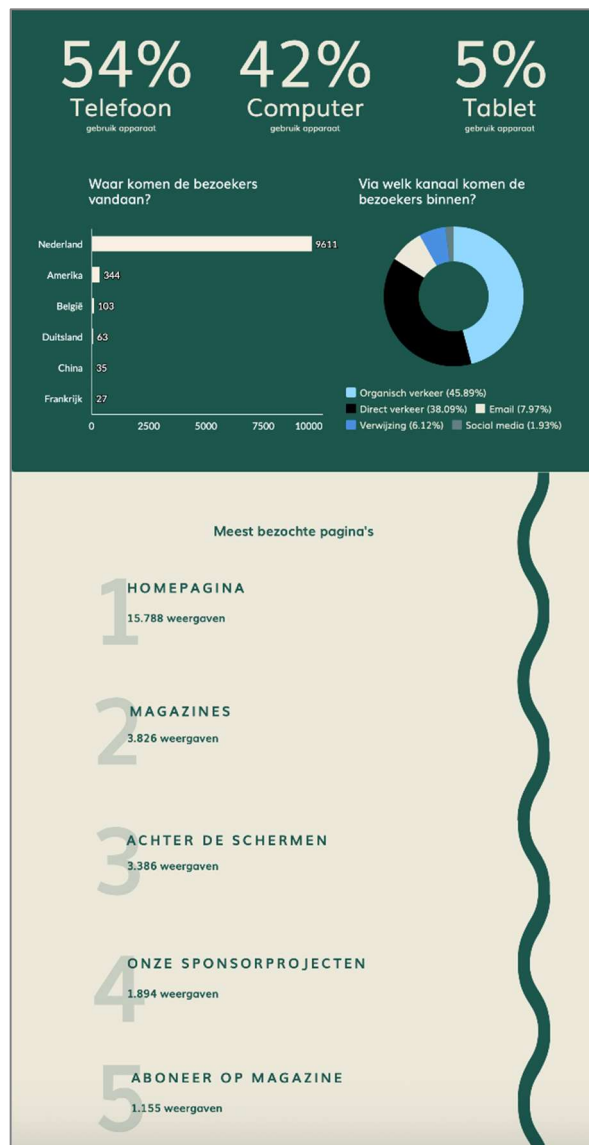
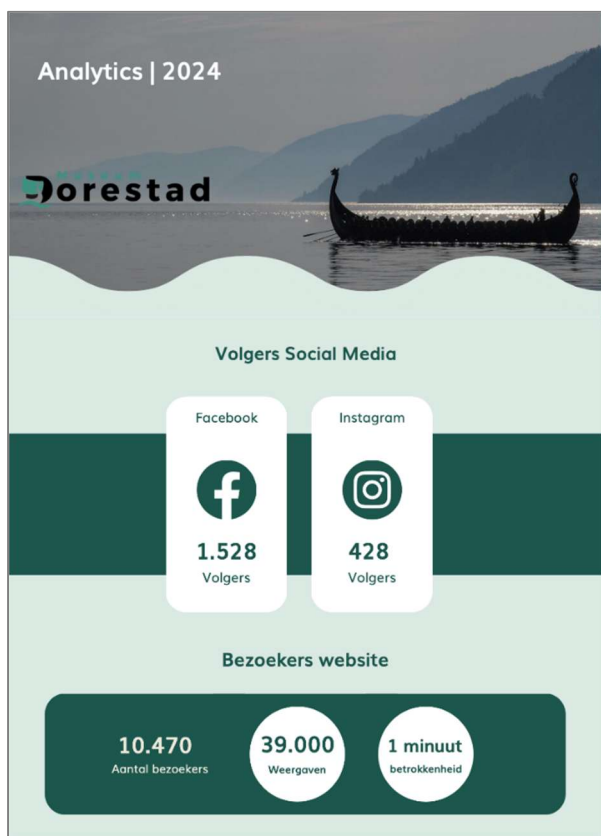

PROVINCIE UTRECHT

In de infographic in nevenstaande kolom staan de resultaten van het bezoek aan onze website van januari tot en met december 2024.

Sociale media

Als het gaat om het bereiken van de doelgroep en het opbouwen van een betrokken groep fans, zijn sociale media de plek. Door berichten te plaatsen blijven bezoekers op de hoogte van wat er gaande is. Andersom is het ook voor ons een gemakkelijke manier om te zien wat er bij de doelgroep speelt. Door regelmatig interactie op te zoeken via sociale media zorgen we voor verbinding en betrokkenheid bij de doelgroep. Ook de abonnees op onze sociale media kanalen blijven gestaag doorgroeien.

In de pers

In 2024 verschenen er weer vele berichten over Museum Dorestad in de regionale en lokale pers. Die artikelen betroffen ook de perikelen rond de verbouwing. Hierop lijkt ons de uitspraak 'Alle publiciteit is goede publiciteit' van toepassing.

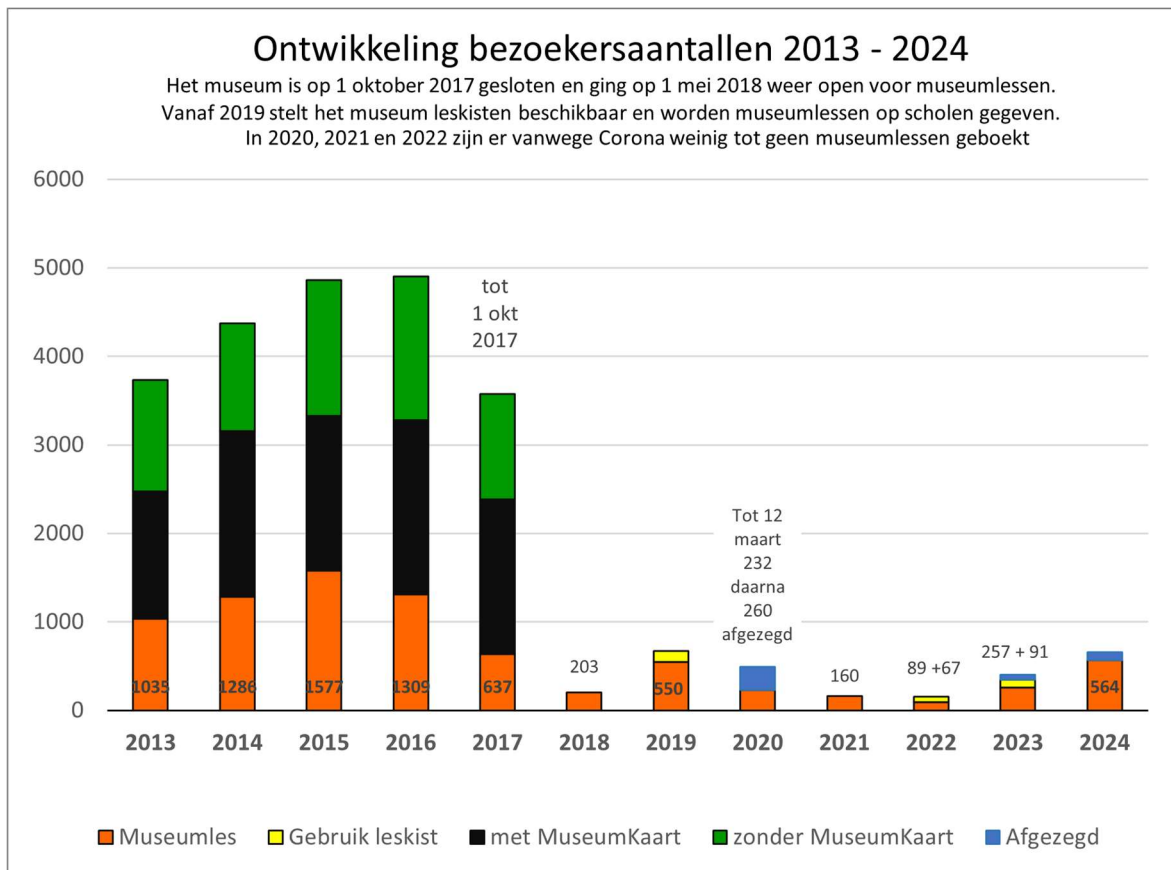
Hoofdstuk 4 – Verdienen: de bedrijfsvoering

De bezoekers

In 2024 was het museum nog steeds gesloten voor publiek maar het hele jaar open voor museumlessen. In 2020 en 2021 werden tijdens de opeenvolgende lockdowns geen museumlessen gegeven. De naweeën van Corona waren in 2022 maar ook 2023 nog duidelijk merkbaar.

Het scholenbezoek voor museumlessen komt langzaam weer op gang. In 2024 was een stijging waarneembaar. Voor 2025 hebben we hoge verwachtingen.

De deelname aan museumlessen door de jaren heen is weergegeven in onderstaand diagram.

De medewerkers

(Onbezoldigd) medewerkers

Veel kleine musea in Utrecht hebben nog slechts een of twee (parttime) beroepskrachten over. Museum Dorestad heeft geen beroepskrachten. Het wordt helemaal door vrijwilligers gedreven.

Wij prijzen ons gelukkig met een dergelijke inzet. Om die inzet scherper te eren is Museum Dorestad de vrijwilligers (onbezoldigd) medewerkers gaan noemen. De vrijwilligers voor de educatie noemen we nu 'museumdocenten'. De subsidie van Museum Dorestad ging van bijna 113.000 euro in 2013 naar 42.350 euro in 2019 en de daaropvolgende jaren. Dat is opgeteld een bezuiniging van 70.650 euro in 7 jaar. De beroepskrachten konden daardoor niet meer in dienst blijven. De vrijwilligers hebben er sinds 2013 samen voor gezorgd dat deze bezuiniging van 63% op het oorspronkelijke budget opgevangen is zonder dat dit ten koste is gegaan van de openstelling, tentoonstellingen, educatie en samenwerking. Vertellen, verbinden en verdienen zijn op hetzelfde niveau als in de periode met bezoldigde medewerkers. Op onderdelen - zoals beheer van de collectie en publicaties – is dit zelfs verbeterd door de kennis, kunde en professionaliteit van de onbezoldigd conservator van

Museum Dorestad. Daarnaast zijn sinds de sluiting van het museum nieuwe activiteiten en projecten ontplooid zoals het Dorestadse Doeboekje, het Pop Up Museum, de tochten met het Vikingschip bij de museumlessen, de educatieve wandeling stad in de middeleeuwen, de magazines voor het project *De Kromme Rijn Vertelt* en de wandelgids van Dorestad naar Dokkum.

De bezetting

Op 1 januari 2024 waren er 14 onbezoldigde medewerkers (vrijwilligers) actief aan het museum verbonden. Op 31 december 2024 waren dat er 15. (In 2024 zijn twee oud vrijwilligers van Museum Dorestad overleden die veel voor het museum betekend hebben: Resi Enzlin en Gerard IJzerreef.) Verrassend genoeg blijven de vrijwilligers actief bij Museum Dorestad ondanks de lange sluiting. We prijzen ons gelukkig met een enthousiaste groep museumdocenten. Alle museumdocenten zijn in bezit van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Van 2017 tot en met 2024 zijn er verhoudingsgewijs niet veel vrijwilligers gestopt met hun werkzaamheden. Leeftijd en gezondheid speelden daarbij een belangrijke rol. Daarnaast zijn direct na de sluiting diverse vrijwilligers gestopt omdat er voor hen geen taken meer waren door de sluiting. Dat zijn bijvoorbeeld de gastheren en gastvrouwen (de bemensing van de balie) en rondleiders. Verder was de lange periode dat het museum gesloten is en dat het niet duidelijk is wanneer het weer open ging voor sommige vrijwilligers toch een reden om te stoppen. De vaste kern van vrijwilligers is stabiel en de meeste vrijwilligers vervullen meerdere functies in het museum. Ook in 2024 was onze medewerker Social Media en digitale ondersteuning voor gemiddeld 2 uur in de week actief voor het museum. De medewerkers waren op 31 december 2024 als volgt over de diverse functies verdeeld.

Bestuur

Bert van Bentum (penningmeester),
José van der Lee-Bekker (educatie, vrijwilligers)
Stefan Poelman (voorzitter),
Annamaria Stienstra (relatiebeheer),
Martin Vastenhout (vicevoorzitter, herhuisvesting, projectleider *De Kromme Rijn Vertelt*),
Marleen Weinholt (museumwinkel).
Secretaris (vacature)

Collectiebeheer

Luit van der Tuuk (conservator)
Jan van Capelle (ondersteuning)

Museumdocenten (educatie)

Jenny Beauveser
Steven Brouwer (assistent)
Lenny Janszen
Thea Vermeulen
Gonny Dekker-van Eldert

Overige vrijwilligers

John Broekman (onderhoud)

Medewerker social media (2 uur per week)

Shannen Versteeg

Activiteiten met, door en van vrijwilligers

De vrijwilligers ontmoeten elkaar nog steeds geregeld op de locatie het Kompas. Elke 2 weken vindt er op de vrijdag educatie-overleg plaats. Tijdens dit overleg worden de planning van de bezoekende scholen besproken en museumlessen en leskisten vernieuwd en/of ontwikkeld. In 2024 zijn er 4 vrijwilligersactiviteiten georganiseerd waaronder in december de eindejaarsviering. Diverse vrijwilligers hebben zich ingezet voor het rondbrengen van de magazines (februari en december) en het Dorestadse Doeboekje (juli). Hiermee waren vele uren en kilometers gemoeid.

Netwerkontwikkeling

Door het Viking-totaal-pakket is er een nauwe samenwerking met de vrijwilligers van de Stichting Vikingschip ontstaan. Ook zij genieten van deze nieuwe activiteit. De vrijwilligers die het Schip-van-Katla voor de Dorestad Experience gebouwd hebben, voelen zich ook verbonden met het museum. Via de Orm is er nu ook contact met de bouwers van het Deventer Vikingschip. Ook de contacten met middeleeuws De Bergkamp zijn aangehaald. Die contacten zijn heel prettig voor de ondersteuning

van toekomstige activiteiten in het museum. Al met al neemt de onderlinge verbondenheid in de diverse vrijwilligersnetwerken toe. Museum Dorestad vindt dat een positieve ontwikkeling.

De financiën - exploitatie

Inkomsten

Inmiddels is 2024 het zevende jaar op rij dat het museum geen inkomsten uit kaartverkoop had. Het museum had in 2024 een bedrag van € 3.292 aan eigen inkomsten. Hiervan werd € 964 opgebracht via de verkoop van boeken en de wandelgids en € 2.034 met de museumlessen. Aan overige opbrengsten was er € 294. Naast eigen inkomsten heeft het museum voor € 3.907 subsidie verworven voor het Dorestadse Doe boekje. Een apart project was ook het magazine over de Hollandse Waterlinies. Dit magazine is volledig gefinancierd met bijdragen van de provincie, de gemeenten Bunnik, Houten en Wijk bij Duurstede en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Het magazine over Dorestad was het laatste dat viel onder de financiën van het project *De Kromme Rijn Vertelt*. De toegezegde bijdragen voor de tentoonstelling en het project *De Kromme Rijn Vertelt* worden niet tot de reguliere inkomsten gerekend maar onder 'eenmalige projecten' geschaard. De algemene exploitatiesubsidie van de gemeente Wijk bij Duurstede aan Museum Dorestad is met ingang van 1 januari 2019 met € 8100 verlaagd van € 50.350 naar € 42.250. Tegelijkertijd met de verlaging in 2016 hoefde het museum ook geen huur meer te betalen. Per saldo had deze verlaging in die jaren dus geen invloed op het resultaat. In 2024 was de exploitatiesubsidie € 43.872. In de tijdelijke locatie betaalt Museum Dorestad € 15.112 huur per jaar. In tegenstelling tot de situatie op de Muntstraat vergoed de gemeente die kosten slechts gedeeltelijk. De bijdrage van de gemeente Wijk bij Duurstede aan de huisvestingskosten was in 2024 € 4200. Mede door de verlaging van de subsidie per 1 januari 2019 - en de ontplooiende extra activiteiten buiten de eisen van de exploitatiesubsidie - sloot het museum het boekjaar af met een negatief resultaat van € 1.196.

Bij het negatieve resultaat is als kanttekening te plaatsen dat het museum ook in 2024 is blijven investeren in 'zichtbaarheid' met extra activiteiten als het Dorestadse Doeboekje, de educatieve wandeling stad in de middeleeuwen en de magazines in het project *De Kromme Rijn Vertelt*.

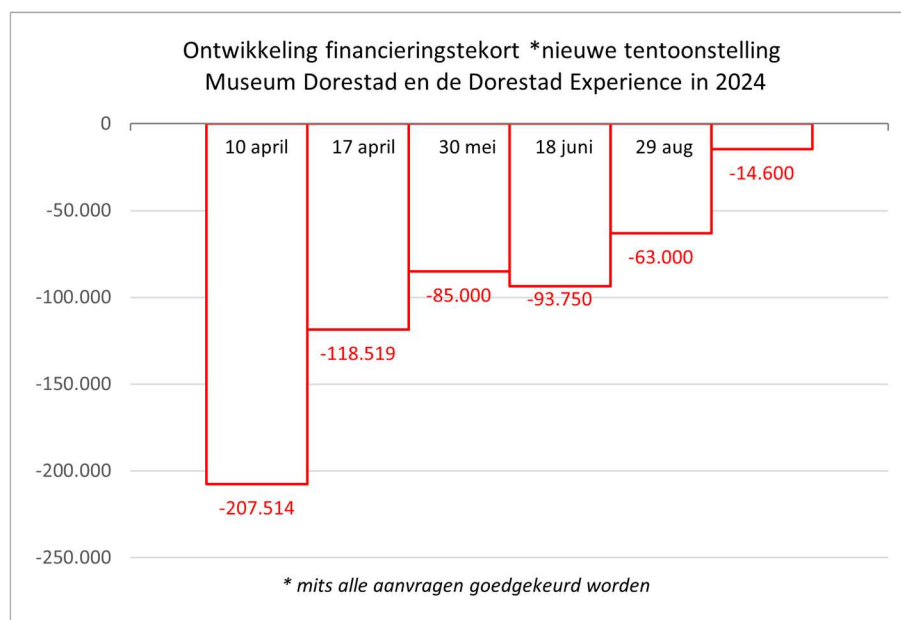
De financiën - fondsenwerving

Te financieren in 2024

Begin 2024 lag er een grote financieringsopgave voor Museum Dorestad. Voor het ophalen van bijdragen stonden de volgende projecten op de lijst:

- 1) het Dorestadse Doeboekje,
- 2) Doeboekje bij het educatieprogramma 'De Romeinen'
- 3) illustraties bij wandeling 'Middeleeuwse Stad',
- 4) tourniquet en systeem voor ticketverkoop,
- 5) extra pagina's (8) voor het Dorestad magazine en 10.000 stuks bijdrukken,
- 6) restant financiering van het Leader project *De Kromme Rijn Vertelt*,
- 7) digitaal sponsorbord bij de tentoonstelling,
- 8) restant financiering van de tentoonstelling.

Voor het Doeboekje bij het programma over de Romeinen (2) en de illustraties bij de wandeling (3) is de financiering in 2024 niet gelukt. Acties voor de financiering voor de tentoonstelling (7 en 8) konden nog in 2025 doorlopen. Voor de overige onderdelen (1, 4, 5 en 6) is het geld bij elkaar gehaald. Voor het grootste deel is dit gedaan met subsidieverwerving (Provincie Utrecht, het Kf Heinfonds en extra bijdragen bij bestaande toezeggingen zoals het Mondriaanfonds, het Hendrik Mullerfonds en de Wijkse Stichting etc.). Andere acties waren crowdfunding, Raboclubsupport, een sponsoravond en de oprichting van de Club-van-16, de Club-van-40 en de Club-van-100.

De ontwikkeling van de financiering van de lijst van projecten door het jaar heen.

Crowdfunding

In 2022 heeft Museum Dorestad een donatieknop op de website geïnstalleerd. Via die knop kwamen donaties binnen. Ook in 2024 zijn donaties binnengekomen. Totaal voor een bedrag van € 1187. De donatiefunctie op de website is een effectieve functionaliteit waar het museum op een eenvoudige wijze bijdragen voor projecten mee kan ophalen. Het is onze eigen mogelijkheid tot

crowdfunding. Daarmee is het museum niet afhankelijk van crowdfunding sites als 'Voor de kunst'. Op deze site geldt namelijk een afdracht van 10% aan de site. Nu het museum dit zelf doet komt de opbrengst volledige ten goede aan het museum. Daarnaast is Museum Dorestad een Culturele ANBI. Giften kunnen voor 125% van de inkomstenbelasting afgetrokken worden. Het museum attendeert de geldgevers hierop.

Rabo clubsupportactie

Museum Dorestad deed in 2024 mee aan de Rabo clubsupport actie. Via de nieuwsbrief is opgeroepen om op Museum Dorestad te stemmen. Museum Dorestad ontving € 907 via deze actie. Dat bedrag is ingezet als eigen bijdrage aan het Doeboekje.

Aan de slag met sponsors en donateurs in Wijk bij Duurstede

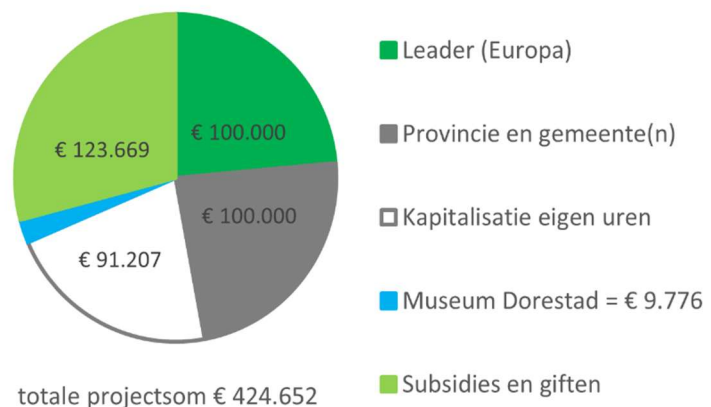

Met de toezeggingen van subsidiegevers is in 2024 veel geld opgehaald. Voor het laatste deel zijn we lokaal sponsors en donateurs gaan werven. We organiseerden op 16 september 2024 een sponsoravond in theater Calypso waar we de plannen voor de nieuwe tentoonstelling presenteerden. Die avond konden de bezoekers zich verbinden aan de Club van 16, 40 of 100. De Club-van-16 was voor de sponsors van de 16 zitplaatsen (kisten) in het schip-van-Katla. Een kist kostte € 1.000. Kort na de avond waren er nog maar 5 over.

Afronding Leaderproject

In 2024 is er voor bijna € 200.000 opgehaald voor de diverse projecten. Dat betekende dat het Leaderproject uitgevoerd kon worden zoals bedacht inclusief een dikker Dorestadmagazine in een hogere oplage. Het Leaderproject is op 31 december 2024 afgerond. Dat was ook de harde deadline voor de afgelopen Leaderperiode. Alle activiteiten en doelen uit het Leaderproject zijn gehaald:

- Vier magazines: *De dam in de Rijn*, *Kastelen en Landgoederen*, *De Fruitteelt* en *Dorestad*.
- de Dorestad Experience, inclusief Vikingschip en de animatie met de reis van Katla.
- Drie games in Vikingkisten: *Handel en wandel*, *Hier met die tol* en *De Vikingen komen*.
- Het tentoonstellingsonderdeel 'Wil-de-echte-Viking-opstaan?'
- Een inspiratiepunt voor de VVV inclusief museumwinkel.

In het project is bijna een kwart - € 91.207 - gefinancierd met de kapitalisatie van de vrijwilligersuren. Dat maakt de Leaderregeling zeer gunstig voor projecten met veel vrijwilligers

Subsidiewerving tentoonstelling

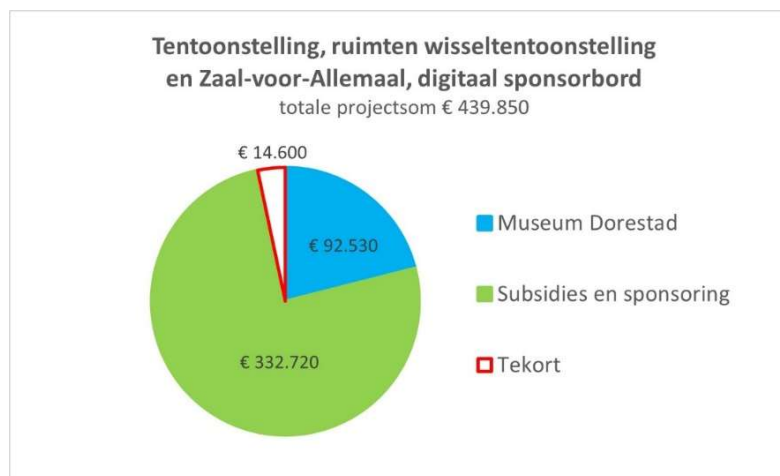
In het voorjaar van 2016 is samen met Bureau Podium een wervend plan met een gedetailleerde kostenraming voor een nieuwe tentoonstelling gemaakt. Dit plan is alom enthousiast ontvangen. De nieuwe locatie verdiende volgens het museumbestuur een aansprekende nieuwe vaste tentoonstelling. Het bestuur verwacht dat door de centrale ligging en het nieuwe concept het bezoekersaantal minimaal zal verdrievoudigen. Het tentoonstellingsplan vormde samen met de begroting, het meerjarenbeleidsplan en de meerjarenexploitatiebegroting de basis voor de fondsenwerving. Het plan sloeg aan bij fondsenwerfers, getuige de reactie van de toekenningscommissie van het Mondriaanfonds bij het advies over de bijdrage.

Het advies luidt:

“De commissie is enthousiast over zowel de nieuwe locatie van Museum Dorestad middenin de stad als de nieuwe inrichting. Het museum toont Nederlandse archeologie en vertelt het historische verhaal van Dorestad aan de hand van archeologische vondsten. De Commissie onderschrijft de meerjarige plannen, de gekozen aanpak en de wijze waarop deze plannen zichtbaar worden gemaakt. De plannen getuigen van een zelfbewuste organisatie die weet wat zij wil.”

De nieuwe locatie in het centrum van Wijk bij Duurstede is volgens alle geldgevers een meerwaarde voor het museum. Naar verwachting van de fondsen zullen zowel de locatie als de nieuwe tentoonstelling met de spraakmakende Dorestad Experience de bezoekersaantallen doen stijgen. De subsidievererving is in 2018 gestart. Sindsdien is er veel geld verworven. Helaas zijn er door de lange duur van het project in 2021, 2022 en 2023 toezeggingen vervallen.

In 2023 heeft de fondsenwerving stilgelegen vanwege het ontbreken van duidelijkheid over de

herhuisvesting van Museum Dorestad. Die duidelijkheid kwam pas op 12 december 2023 met het unanieme akkoord van de raad. In 2024 is de fondsenwerving (met succes) weer opgestart. Op 31 december 2024 was er nog een klein tekort bij de financiering van de tentoonstelling. Het museum hoopt daarvoor in 2025 nog bijdragen voor op te halen.

Financiële positie

Het museum heeft een solide financiële basis ondanks de verliezen van de afgelopen jaren. Het museum ziet de uitgaven die de verliezen veroorzaken – in het verleden het Pop Up Museum, nu het Dorestadse Doeboekje, de vernieuwing van de museumlessen, het ontwikkelen van de wandelroute, extra bijdragen aan de magazines - als investeringen in de toekomst. Het laat zien dat Museum Dorestad springlevend is en ook zonder locatie geschiedenisverhalen kan vertellen. De algemene reserve van het museum is door de totale verliezen van de afgelopen vijf jaar wel aanzienlijk geslonken. 2025 is het laatste jaar dat Museum Dorestad een verlies zoals in 2024 kan opvangen uit de reserve. Daarna zullen de verliezen ten laste komen van het eigen budget van het museum voor de nieuwe tentoonstelling. Voor een meer gedetailleerd inzicht in de financiën van Museum Dorestad is op de website van het museum de jaarrekening 2024 beschikbaar.

Hoofdstuk 5 – De toekomst

Verhuizing en tijdelijke locatie

Museum Dorestad zat voor het zevende jaar in de locatie 't Kompas van basisschool De Horn. Het adres daar is: Kompas 2, 3961 JJ Wijk bij Duurstede. Op die locatie heeft Museum Dorestad zijn taken voor de educatie en als kenniscentrum voortgezet totdat de nieuwe locatie betrokken kan worden.

Verbouwing nieuwe locatie

Geschiedenis tot en met 2021

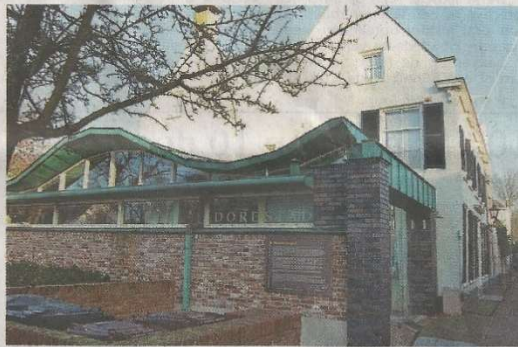
De gemeente is sinds 2014 in overleg met de VVV en het museum plannen aan het maken voor de verhuizing naar de nieuwe locatie. De eerste presentatie van Museum Dorestad aan raadsleden over de plannen voor het nieuwe museum was eind 2014. Dat de plannen indertijd goed zijn ontvangen door raadsleden moge blijken uit onderstaand artikel uit het Wijks Nieuws.

Raad akkoord met verhuizing museum naar Oude Raadshuis

WIJK BIJ DUURSTEDE – De voltallige raad stemde vorige week in met de verhuizing van het museum Dorestad van de Muntstraat naar het Oude Raadshuis op de Markt. Tevens besloot de raad 530.000 euro uit de verkoop van het monumentale pand aan de Muntstraat te herinvesteren in de verbouwing van het Oude Raadshuis. De raad complimenteerde het bestuur van het museum met het plan voor het nieuwe museum.

Bestuurslid Martin Vastenhout van het museum hield een wervende presentatie over de opzet voor het nieuwe museum. Het nieuwe museum in het Oude Raadshuis moet een gebouw worden waar de verhalen over het rijke historische verleden van Wijk centraal staan. Natuurlijk over de bloeitijd van Dorestad rond 800, maar ook over de periode van David van Bourgondië, die in de 15e eeuw Wijk evenals in de tijd van Dorestad weer tot een speler van Europees formaat maakte. Het nieuwe museum op de Markt moet tevens een belangrijke bijdrage leveren in het beter 'vermarkten' van Wijk. Wijk moet een 'place to be' voor dagrecreatie worden. Het nieuwe museum wordt in nauwe samenwerking met het VVV gerealiseerd. De VVV zal als medebewoner van het Oude Raadshuis tevens de baliefunctie voor het museum vervullen.

Het museum is naast het VVV op zoek naar andere partners. Het museum is weliswaar de schatbewaarder van de verhalen over het oude Wijk, maar de verhalen kunnen natuurlijk op meer plaatsen

Het huidige museum pand aan de Muntstraat dat binnenkort in de verkoop gaat foto: Peter Peters

"Wijk moet een 'place to be' voor dagrecreatie worden"

verteld worden. De wens is met name aan de Grote Kerk een deel van de collectie onder te brengen. In de Grote Kerk vinden nu ook al incidenteel exposities plaats en er worden zelfs diners georganiseerd. Een vertegenwoordiger van de Grote Kerk liet weten dat de beide kerkbesturen van de protestante en hervormde gemeente en hun achterbannen zich nog over het plan moeten uitspreken. Deze inspreker waarschuwde dat deze inspraakprocedure de nodige tijd vraagt en nog alle kanten op kan gaan. Ook is duidelijk dat als een

van de in de Grote Kerk gevestigde kerkbesturen het niet ziet zitten de samenwerking met het museum niet doorgaat. Wethouder Wil Kosterman verzekerde de woordvoerder van de Grote Kerk en een verontruste individuele kerkgangeter, die zich tevens als inspreker bij de raad meldde, dat nog niets besloten is en nodigde de Grote Kerk uit mee te denken over de uitwerking van het plan. Terloops werd vermeld dat de gemeente eigenaar is van de kerktoren. Over dit kerkdeel kan de gemeente dus zeggenschap uitoefenen. Tot slot sprak een inspreker van het Wijks Castellum, de club van amateur archeologen de vrees uit in het nieuwe museum onvoldoende ruimte te hebben voor de collectie van het Castellum. (PeP)

In december 2017 is het voor de verbouwing benodigde budget van 1,35 miljoen euro door de gemeenteraad ter beschikking gesteld. Het ontwerp is gemaakt door architectenbureau Bunker Q. Bij het maken van het ontwerp was een hoge architectonische kwaliteit uitgangspunt. Naast architectonische kwaliteit is ingezet op een zo energie neutraal mogelijk gebouw. Dit omdat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft bij dit soort maatregelen en omdat de exploitatiekosten van het gebouw daardoor omlaag zullen gaan. Dit is zowel voor het museum als de VVV door de lagere energiekosten gunstig voor de continuïteit op de langere termijn.

Helaas waren de eigenaren van het naastgelegen pand niet akkoord gegaan met het eind 2018 voorliggend ontwerp. De plannen zijn daarom in 2019 aangepast vanwege deze bezwaren. De gemeente heeft na diverse aanpassingen geen overeenstemming met de diverse belanghebbenden kunnen bereiken over de bezwaren. Om verdere vertraging te voorkomen heeft de gemeente voor de aangepaste plannen in december 2020 vergunning aangevraagd. Tegen deze vergunning is bezwaar gemaakt. Dat bezwaar heeft tot een rechtszaak geleid. Op 20 december 2021 sprak de rechtbank uit dat het bouwplan conform de omgevingsvergunning kon worden uitgevoerd.

Steun voor het museum

Begin 2022 waren er voor de gemeente twee belangrijke stappen te zetten. De ene stap was afwachten of er hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank aangetekend zou worden. Dat bleek niet het geval. De andere stap was de instemming van de raad met een aanvullend krediet en extra indexatiekosten op de contractbegroting met de aannemer. In aanloop naar die vergadering kwam er steun vanuit de Wijkse bevolking. Er werd een onlinepetitie georganiseerd waarin gevraagd werd of museum en VVV in het oude raadhuis moest komen. Bijna 1000 mensen - uit Wijk bij Duurstede maar ook (ver) daarbuiten – ondertekenden deze petitie. De petitie werd op de raadsvergadering over het extra krediet aangeboden aan de burgemeester, de wethouder en de gemeenteraad.

Voortgang in 2022

De stemming over het extra krediet was aan de orde op de gemeenteraadsvergadering van 22 februari 2022. De raad stemde met 12 stemmen voor en 7 tegen. Na dit besluit ging de aannemer op 19 mei 2022 aan het werk. Tijdens de graafwerkzaamheden voor de fundering van het trappenhuis aan de achterkant bleek aanvullend archeologisch onderzoek noodzakelijk. Tijdens dat onderzoek zijn verschillende skeletten gevonden.

Bouwkundige gebreken

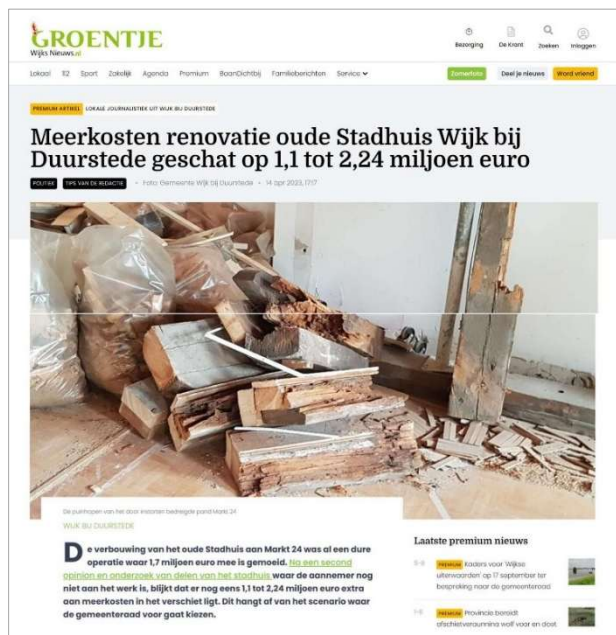
Helaas kwamen er in de loop van 2022 steeds meer bouwkundige gebreken naar voren. Er werd bijvoorbeeld ernstige houtrot in de koppen van draagbalken geconstateerd. Om door te kunnen gaan had de aannemer extra budget nodig. Dat extra geld moest bij de raad gevraagd worden. In de voorbereiding van die vergadering heeft de gemeente veel rekenwerk moeten doen. De gemeente heeft - mede op verzoek van de raad – vijf scenario's naast elkaar gelegd.

In twee van die scenario's was geen plaats voor het museum omdat het pand dan verkocht zou worden of verhuurd aan een commerciële partij. Over het extra krediet zou de gemeenteraad op 13 december 2022 een beslissing nemen. Dat besluit is destijds uitgesteld omdat de raad meer informatie wilde. Die extra informatie betrof onder andere een grondig bouwkundig onderzoek zodat alle gebreken aan het licht zouden komen. Ook in 2022 kwam er dus ook geen zekerheid voor het museum.

Voortgang in 2023

Het nieuwe bouwkundige onderzoek nam enige tijd. Eind maart 2023 werden de resultaten bekend. Met medeneming van alle vijf de scenario's inclusief de verkoop van het pand varieerden de meerkosten tussen 1,1 en 2,24 miljoen euro. Dat was een bittere pil voor de gemeente en de raad.

De gemeente is verder gegaan met deze informatie en heeft nog een consultatie gedaan bij de Wijkse bevolking. Daar kwam uit dat het pand behouden moest blijven voor de gemeente en een maatschappelijke functie moest krijgen. De VVV en het museum moesten op 12 september 2023 een pitch doen of zij de geschikte maatschappelijke kandidaten voor het pand waren.

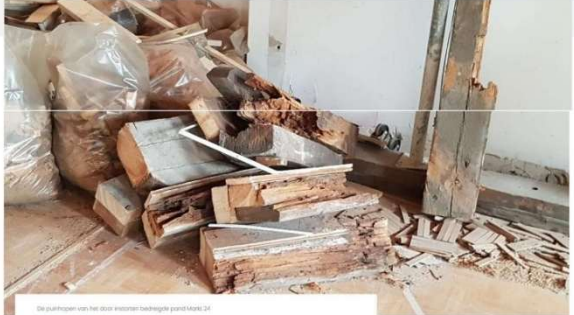
GROENTJE
Wijk bij Duurstede

Locaal 112 Sport Zakelijk Agenda Premium Boordichtbij Familieberichten Service

PREMIUM ARTIKEL LOKALE JOURNAALISTEN UIT WILK BIJ DUURSTEDEN

Meerkosten renovatie oude Stadhuis Wijk bij Duurstede geschat op 1,1 tot 2,24 miljoen euro

ALFRED **ONS VAK DE BEWAARDER** • Foto: Gemeente Wijk bij Duurstede • 14 apr 2023, 17:07

De plunjes van het door vrees voor schade gesloten pand Markt 24

WILK BIJ DUURSTEDEN

De verbouwing van het oude Stadhuis aan Markt 24 was al een dure operatie waar 1,7 miljoen euro mee is gemoeid. **Daar komt nog eens een onderzoek van deelen van het Stadhuis, waar de aannemer nog niet aan het werk is, blijkt dat er nog eens 1,1 tot 2,24 miljoen euro extra aan meerkosten in het verschiet ligt. Dit hangt af van het scenario waar de gemeenteraad voor gaat kiezen.**

Laatste premium nieuws

10-8 **Wijk bij Duurstede** Eindhoven voor Wijk bij Duurstede op 17 september het bespreking naar de gemeenteraad

10-8 **Wijk bij Duurstede** Provincie bereikt afscheidsverdring voor en doet

Raad eensgezind over toekomst oude Stadhuis; museum en VVV krijgen er thuisbasis

15 december 2023 om 11:49

Politiek

Tips van de redactie

WIJK BIJ DUURSTED Het had even wat voeten in de aarde, maar de gemeenteraad heeft dinsdag 12 december eensgezind een besluit genomen over de toekomst van het Oude Stadhuis aan de Markt 24. Ineens stonden alle neuzen dezelfde kant op. De eindconclusie is dat het pand niet zal worden verkocht. Museum Dorestad en de VVV krijgen er een thuisbasis. Wel met – al dan niet commerciële – medegebruikers.

Uiteindelijk nam de raad pas op 12 december 2023 de finale beslissing over de meerkosten van het project en wie de maatschappelijke partijen zouden zijn die in het pand zouden komen. De uitkomst was verrassend gezien de verdeeldheid van de afgelopen jaren bij de partijen in de raad.

De uiteindelijke beslissing was unaniem. Alle partijen stemden ervoor om het pand in eigendom van de gemeente te houden, de meerkosten voor het verhelpen van de bouwkundige gebreken toe te kennen en de VVV en het museum als maatschappelijk huurders voor het pand aan te wijzen.

De raad gaf de wethouder en zijn ambtenaren mee om goed te onderzoeken welke commerciële huurders nog een plek zouden kunnen krijgen in het pand om tot een gunstiger exploitatie te komen.

Onderzoek exploitatie

Heel 2024 stond in dienst van het onderzoeken of een deel van het gebouw commercieel geëxploiteerd kon worden. Dat onderzoek ging om de begane grond en de 1e verdieping. Voor de 1e verdieping schreef de gemeente een plan waarop ondernemers als exploitant konden intekenen. Daarop kwam maar één inschrijving met een veel lager bod voor de huur dan de gemeente had gevraagd. De gemeente heeft het plan met een lagere huurprijs weer opnieuw in de markt gezet. Daarop kwam weer maar een inschrijving van dezelfde partij: café-restaurant De Engel samen met Catering Vernooy. Eind 2024 had de gemeente nog geen beslissing genomen of de exploitatie aan deze partijen gegund zou worden.

Een en ander betekende wel dat er onduidelijkheid ontstond over de plek van de museumwinkel op de begane grond. Ook kwam op losse schroeven te staan of het museum wel een educatieruimte zou kunnen betrekken op de 1^e verdieping. Dat was een teleurstelling voor de museumdocenten.

Opleveren gebouw

In het 4^e kwartaal van 2024 is het gebouw opgeleverd aan de gemeente en zijn de laatste opleverpunten in orde gemaakt. De opening van het gebouw staat gepland voor 25 januari 2025. De Wijkse bevolking zal uitgenodigd worden om het gerestaureerde en gerenoveerde gebouw te bezoeken. Museum Dorestad zal aanwezig zijn om het schip-van-Katla te laten zien, uitleg te geven over de nieuwe tentoonstelling en sponsors en donateurs te werven.

Opstarten tentoonstelling

In 2024 heeft Museum Dorestad samen met de tentoonstellingbouwer – Bureau Podium – doorgewerkt aan de onderdelen van de tentoonstelling die binnen het LEADER project vielen. Dat zijn er drie: De Dorestad Experience, de Games en het tentoonstellingsonderdeel ‘Wil-de-echte Viking-opstaan?’ Zowel de magazines, de animatie, het schip-van-Katla en de tentoonstellingsonderdelen games en ‘Wil-de-echte-Viking-opstaan’ zijn met steun van het Europese LEADER programma betaald.

De Dorestad Experience – testen van de animatie

Museum Dorestad vertelt de verhalen van de Romeinse Limes en Dorestad. In de nieuwe tentoonstelling komen deze beide uitgebreid aan de orde. De toenmalige Rijnlopen zullen in de Dorestad tentoonstelling in tentoonstellingsonderdelen als het ‘knooppunt van kaarten’ te zien zijn. Maar niets is spectaculairder dan over de vroegere Rijn Dorestad binnen te varen en te eindigen in een herberg. De bezoeker kan dit ervaren met de Dorestad Experience. De Experience is een krachtig verhaal over de Kromme Rijn en een ijzersterke inleiding tot de tentoonstelling. In 2022 is met Bureau Podium, IQ media en de conservator en andere vrijwilligers van het museum gewerkt aan het ‘storyboard’ voor de animatie. In de animatie ervaart de bezoeker de reis van Katla naar Dorestad. In 2023 werd de animatie ingekleurd en van effecten en muziek voorzien. Eind 2024 heeft IQ Media de beamer voor de animatie opgehangen en de animatie aangepast op de boeg van het schip.

Eind 2014 hing IQ Media de beamer voor de animatie op. Door een raster te projecteren kon in de getekende animatie de boeg van het schip precies samenvallen met de boeg van het gebouwde schip.

De animatie van de Dorestad Experience is te bekijken op de website van Museum Dorestad op de pagina ‘onze sponsorprojecten’.

Drie interactieve games

In 2023 zijn ook de drie interactieve games voor de tentoonstelling gemaakt. Onze vrijwilligers hebben hiervoor de research gedaan. De games zijn ontwikkeld door Bureau Podium samen met IQ Media. De games moeten een trekker zijn voor kinderen die musea ‘saai’ vinden. Met de games zal een hele nieuwe bezoekerdoelgroep aangesproken worden. Eind 2024 zijn de games geplaatst op de begane grond van de VVV. In die ruimte is ook een scherm waarop de animatie speelde neergezet

evenals het tentoonstellingsonderdeel 'Wil-de-echte-Viking-opstaan'. Met deze plaatsingen en het inrichten van het Inspiratiepunt was het Leaderproject afgerond. Dit project had als einddatum 31 december 2024.

De ruimte op de begane grond waar eind 2024 de animatie werd getoond en de drie games te spelen waren.

Spel 1 – Handel en wandel

Op de kaart zien we diverse locaties waar wat op te halen valt. We helpen de hoofdpersoon er een te kiezen en lopen er via de kortste route naartoe. Wanneer we het product in handen hebben is het zaak zo snel mogelijk de locatie te vinden waar we het af moeten geven, en ook nu weer een goede route te bepalen. Bij voorkeur snel, maar ook veilig: in sommige delen van de stad lopen straatrovers, dan is het slimmer om toch even om te lopen.

Spel 2 - Hier met die tol!

Niks is gratis, daarom moeten de binnenvoerende schepen tol betalen. Aan onze hoofdpersoon de schone taak dit te innen. Het is een komen en gaan van schepen, en vooral dat 'gaan' is een probleem. Voordat een schip weer vertrekt moet onze hoofdpersoon er proberen langs te gaan om tol te heffen. Zodra een schip aanlegt begint er boven het schip een timer te lopen. We kiezen de slimste route om er zo snel mogelijk te zijn. Lukt dat voordat de timer afloopt, dan wordt er tol geïnd. De uitdaging is zoveel mogelijk tol te innen voordat de dag ten einde is. Soms wordt de tol betaald in goederen, dat is het beste! Want daar krijg je in Dorestad veel geld voor als je het aflevert bij het juiste adres.

Spel 3 - De Vikingen komen

Op een plek waar zoveel gehandeld wordt als in Dorestad is het helaas ook erg interessant voor rovers en bandieten. De straatrovers hebben we al een keer voorbij zien komen en is misschien nog wel te ontwijken. Maar de ergste boeven komen in grote getallen: de Vikingen. Ze slopen en plunderen alles wat los of vast zit. Het enige wat je dan nog kan doen is je goed verstoppen. Onze hoofdrolspeler heeft nu een heel belangrijke taak. De Vikingen komen dus hij moet zoveel mogelijk mensen waarschuwen! Sommige mensen geven hem wat mee om elders te verstoppen. De tijd tikt, hoe meer mensen we kunnen waarschuwen hoe beter!

'Wil-de-echte-Viking-opstaan'

Het clichébeeld van de woeste, plunderende Viking met gehoornde helm spreekt tot de verbeelding. Dit beeld behoeft nuance. De hoorns op de helm zijn een mythe, alsook de enorme bloeddorst. Jazeker, ook Dorestad is een aantal keer geplunderd door deze noorderlingen, maar ze zijn niet verantwoordelijk voor de ondergang van Dorestad, zoals vaak wordt gedacht. De bekende prent van J.H. Isings van een brandend Dorestad is debet aan dit beeld. In Museum Dorestad stellen we dat beeld bij. Dat doen we door middel van een lenticulaire techniek. Die maakt het mogelijk om twee of meerdere beelden in één beeld te vatten en te laten veranderen afhankelijk van de positie van de kijker. Op een formaat van circa 1 meter breed en 2 meter hoog presenteren we de cliché Viking ten voeten uit. Verandert de kijker zijn positie, dan verandert ook het beeld van de Viking in hoe hij er werkelijk uitzag. De verschillen tussen de cliché-Viking en de 'echte' Viking worden in korte teksten toegelicht.

Afronding De Kromme Rijn Vertelt

Het LEADER project had een harde einddatum op 31 december 2024. Wat betreft de magazines zijn er vier magazines binnen het LEADER project uitgegeven, het laatste in december 2024.

Wat betreft de Experience zijn in 2023 de animatie en het schip-van-Katla afgerond. Eind 2024 volgde de installatie op de zolder van het oude raadhuis. De games zijn geprogrammeerd en getest en de hardware is aangeschaft. Ook daar volgde eind 2024 de installatie ter plekke in drie special gebouwde Vikingkisten. Het paneel van 'Wil-de-echte-Viking' opstaan is geprint en geplaatst. In overleg met de VVV is ook het onderdeel Inspiratiepunt in het 4^e kwartaal van 2024 gemaakt en ingericht.

Opstarten tentoonstelling

De fondsenwerving voor de tentoonstelling had in 2023 stilgelegen in afwachting van verdere besluiten van de gemeente. Eind 2023 is definitief groen licht gekomen voor de herhuisvesting van Museum Dorestad. Begin 2024 is weer met de fondsenwerving gestart. Daarbij is de kostenraming van de tentoonstelling geactualiseerd naar prijspeil juni 2024. Dit bracht een kostenstijging met zich mee. Het effect was dat het museum een veel hoger bedrag aan financiering op moest halen dan bij de start in 2018 voorzien was. De financiering was in 2021 nagenoeg rond. Daarna is het financieringslast door de lange duur van het project weer gestaag gegroeid. Dat is erg zuur. Temeer daar er uitgaven zijn geweest voor fondsenwerving die weer opnieuw gemaakt moeten worden. Desondanks is de financiering voor de nieuwe tentoonstelling eind 2024 voor 96% rond. Het museumbestuur hoopt begin 2025 de opdracht voor de nieuwe tentoonstelling aan Bureau Podium te geven. Dan kunnen we aan de slag!

Nawoord

De museumlessen gaan ook in 2025 weer van start. We hopen op veel meer deelnemers. Het aantal vrijwilligers educatie zal moeten groeien. Ook staat er weer een magazine op stapel. Maar er is een groot project dat komend jaar al onze energie zal vragen: het realiseren van de tentoonstelling en de opening van Museum Dorestad. We hebben er zin in! Dit indachtig het motto voor de stadspromotie:

*Wijk bij Duurstede.
Kleine stad, grote geschiedenis.*

Het bestuur van Museum Dorestad

- Stefan Poelman (voorzitter),
- Martin Vastenhout (vicevoorzitter, fondsenwerver),
- Bert van Bentum (penningmeester),
- José van der Lee-Bekker (educatie en vrijwilligers),
- Marleen Weinholt (museumwinkel),
- Annamaria Stienstra (relatiebeheersysteem).

onbezoldigd conservator

- Luit van der Tuuk.

alle andere trouwe en zeer betrokken vrijwilligers

- Jenny Beauveser
 - Jan van Capelle
 - Steven Brouwer
 - Leny Janszen
 - Thea Vermeulen
 - Gonny Dekker-van Eldert
 - John Broekman (onderhoud)
- en onze medewerker social media (voor 2 uur per week)
- Shannen Versteeg

In memoriam

Resi Enzlin

Resi was in 2023 10 jaar vrijwilliger. Ze was museumdocent, deed de administratie en planning van de museumlessen, rondleidingen op de Muntstraat, beheerde ons mailadres en deed mee aan evenementen. Na haar pensionering wilde ze nog actieverf worden voor het museum. Door gezondheidsproblemen is het hier niet van gekomen en is uiteindelijk na een kort ziekbed overleden. Ze was zeer betrokken bij het museum en ze genoot van de museumlessen voor de allerjongsten (Scherfgoed, schatkelder). Ze wordt door ons gemist.

Gerard IJzerreef

Gerard IJzerreef was oprichter van Museumpark Archeon in Alphen aan de Rijn. In de late jaren '80 en vroege jaren '90 zette Gerard IJzerreef, professor in de experimentele archeologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam, zijn visie om in een archeologisch openluchtmuseum. In 1994 opende dat museum zijn deuren en biedt sindsdien bezoekers de mogelijkheid om 'De Wereld van gisteren vandaag te beleven'. Gerard ondersteunde Museum Dorestad met de verhuizing naar de Muntstraat en was daar een van initiatiefnemers van de tentoonstelling. Voor de nieuwe verhuizing naar de Markt gaf hij ons kengetallen mee voor wat die waarschijnlijk zou kosten als we een hoog ambitieniveau zouden nastreven. Die getallen zijn bewaarheid geworden. Wij zullen hem missen, maar zijn nalatenschap leeft voort.